

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ШВЕДСКИ ЕЗИК ЗА ПОСТИГАНЕ НА НИВО А1

(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по шведски език в първи гимназиален етап на средната образователна степен е насочено към овладяване на основни езикови и културни знания, умения и отношения, свързани с изграждането на комуникативната компетентност на ученика – не само общуване на целевия чужд език, но и развиване на умения за ефективно учене и ползване на дигитални ресурси, на обществени и граждански компетентности, култура, творчество и межкултурен диалог. Тази учебна програма е приложима за IX и X клас за обучение по шведски език, започнало в IX клас, като в края на първия гимназиален етап (X клас) учениците трябва да достигнат ниво А1 по Общата европейска референтна езикова рамка.

Тази програма позволява гъвкаво прилагане на изискванията за постигане на описаното равнище на знания и умения по шведски език в съответствие с училищния учебен план.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речевни дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и житейския опит и нуждите на обучаваните. Програмата следва спираловидния принцип на повторемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасящ се за всеки следващ клас през целия етап на обучение, така че ученикът да надгражда новите над старите си знания.

Очакваните резултати по четирите езикови умения – слушане, четене, говорене и писане – се основават на Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 от Наредба № 5 от 30 ноември 2015 г. за общообразователната подготовка.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ШВЕДСКИ ЕЗИК В ПЪРВИ ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

Таблица с декомпозирани стандарти

СЛУШАНЕ	ЧЕТЕНЕ	ГОВОРЕНЕ	ПИСАНЕ
<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разбира познати думи и изрази на целевия език, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и характерна за езика интонация; - да разбира кратки, ясни указания и да следва несложни упътвания, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и характерна за езика интонация; - да се ориентира в пространството, времето и числата; - да проследява кратък разговор, като идентифицира лицата, участващи в него; - да разбира общата информация в ограничени по обем, несложни текстове по изучаваните теми; - в случай на нужда да използва компенсаторни стратегии. 	<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разбира познати имена, думи и изрази, срещани в обичайни ситуации от всекидневието; - да разбира кратки бележки, електронни съобщения, картички или писма; - да разбира онагледена кратка и несложна информация; - да разбира съдържанието на кратки несложни текстове, включващи позната лексика и изучавани граматични структури, като при необходимост ги препрочита; - да се ориентира и да открива необходимата полезна информация в обяви, проспекти, реклами, менюта, разписания на градския транспорт, работно време на магазини и институции, указания за употреба и др. 	<p>При диалогична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да общува по несложен начин, подпомаган от събеседника, който е готов да повтори или бавно формулира по различен начин казаното; - да води несложен разговор по познати теми, като задава и отговаря на несложни въпроси; - да се ориентира в пространството, времето и числата; - да изразява свои непосредствени желания и потребности; - да установява кратък социален контакт, използвайки несложни форми на учтивост; - да говори, макар и бавно, с по-дълги паузи и с произношение и интонация, които не пречат на разбирането; - в случай на нужда да използва компенсаторни комуникативни стратегии. 	<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да попълва основните си лични данни във формуляр или въпросник; - да се представя с несложни кратки изречения; - да пише отговор на съобщение, поздравителна картичка с кратък текст и кратко лично писмо, като при необходимост ползва предварително зададени модели, речник и други справочни ресурси (включително и електронни); - да съставя несложен писмен текст с ограничен обем думи, като ползва опори.

		<p>При монологична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се представя, използвайки прости изречения; - да описва в много кратък вид хора, с които общува, условията си на живот и заобикалящата среда; - да разказва посредством прости фрази за всекидневните си дейности и предпочитания; - да говори, макар и бавно, възможно и с по-дълги паузи и с произношение и интонация, които не нарушават разбирането; - да използва компенсаторни комуникативни стратегии. 	
--	--	---	--

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности по четирите основни умения: слушане, четене, говорене и писане)	Нови знания
<p>Определени уроци трябва да съдържат елементи или отделна рубрика, свързани с културата на Швеция и другите скандинавски държави и страните</p>	<p>СЛУШАНЕ Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разбира кратки, ясни указания и да следва несложни упътвания, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и 	<p>Svenska språket – en allmän beskrivning.</p> <p>FONETIK</p> <ul style="list-style-type: none"> - vokaler, långa vokaler eller konsonanter, betoning, reduktioner;

от Скандинавския север.
Изкуствата и технологиите да са представени в дейностите.
Гражданското образование да се интегрира във всяка подходяща тема.

I. Аз и другите

- Основна лична информация
- Семейство и приятели

II. Светът около мен

- Моят дом, моето родно място
- Моето училище – учебни предмети и дейности

III. Всекидневие

- Моят ден
- Свободно време
- Дейности сред природата
- Любими занимания

IV. Здраве и здравословен начин на живот

- Части на човешкото тяло
- Посещение при лекаря

V. Природа и екология

- Сезони, време, климат
- Растения и животни
- Домашни любимци

VI. Моята родина и светът

- Швеция и останалите страни от Скандинавския север – обща информация
- Празници, обичаи и традиции

характерна за езика интонация;

- да разбира общо съдържанието и схваща най-същественото в кратки послания, обяви, съобщения, свързани с изучаваните тематични области, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и характерна за езика интонация;

- да разбира често употребявана лексика и изрази, свързани с изучаваните тематични области;

- да разбира кратки диалози, свързани с изучаваните тематични области;

- да разбира общата информация в ограничени по обем, несложни текстове, когато се говори бавно и ясно със стандартно произношение и характерна за езика интонация;

- да проследява кратък разговор между носители на езика, като идентифицира лицата, темата на разговора,

- да използва компенсаторни стратегии.

ЧЕТЕНЕ

Ученикът може:

- да разбира общата информация от кратки писма, покани и електронни съобщения по изучаваните тематични области;

- да разбира онагледена кратка и несложна информация от кратки несложни текстове, свързани с изучаваните тематични области;

- да разбира съдържанието на кратки несложни текстове, включващи позната лексика и изучавани граматични структури, като при необходимост ги препрочита;

- уттал av *tjugo*-ljudet /ε/ och *sju*-ljudet /ɸ/;
- ordbetoning, ordaccenter, sammansättningsaccent;
- satsbetoning.

VERB

- infinitiv, presens och preteritum av ofta använda verb;
- hjälpverben *vara, ha, bli*;
- modalverben *måste, vilja, kunna*;
- reflexiva verb.

SUBSTANTIV

- böjning av substantiv: en-ord och ett-ord, bestämd och obestämd form;
- böjning av substantiv: singular och plural, räknebara och oräknebara substantiv (med *många/mycket/få/lite*);
- egennamn och vanliga namn.

NEGATION

- *inte* – position i huvudsatsen.

PRONOMEN

- personliga pronomen – subjekts- och objektsform;
- possessiva pronomen;
- reflexiva pronomen;
- opersonliga verbkonstruktioner med *det*.

ADVERB

- adverb som står i mittfältet: *inte, också, aldrig* etc.

RÄKNEORD

	<p>- да се ориентира и да открива необходимата полезна информация в обяви, проспекти, реклами, менюта, разписания, указания и др.</p> <p>ГОВОРЕНЕ При диалогична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да общува по несложен начин, подпомогнат от събеседника, който е готов да повтори или преформулира бавно казаното; • да води несложен разговор по изучаваните тематични области, като задава и отговаря на несложни въпроси; • да изразява свои непосредствени желания и потребности; • да установява кратък социален контакт, използвайки несложни форми на вежливост; • да говори, макар и бавно, с по-дълги паузи и с произношение и интонация, които не нарушават разбирането; • да използва компенсаторни комуникативни стратегии. <p>При монологична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да се представя, използвайки прости изречения; • да говори кратко по изучаваните тематични области; • да разказва посредством прости фрази за всекидневните си дейности и предпочитания; • да говори, макар и бавно, възможно и с по-дълги паузи и с произношение и интонация, които не нарушават разбирането; • да използва компенсаторни комуникативни стратегии. 	<p>- grundtal och ordningstal</p> <p>PREPOSITIONER</p> <ul style="list-style-type: none"> - tidsprepositioner; - rumsprepositioner. <p>SATSER</p> <ul style="list-style-type: none"> - huvudsatsschemat; - huvudsatser: påståendesatser, frågesatser: frågeordsfrågor och <i>ja/nej</i>-frågor; - konjunktioner: <i>och, men, eller</i>; - kortsvar. <p>ЛЕКСИКА</p> <p>Включва основни лексикални единици, необходими за несложна комуникация по предвидените от програмата тематични области.</p> <p>Включват се елементи от речевия етикет:</p> <p><i>поздрав, обръщение, представяне, запознаване, сбогуване, извинение, съгласие/несъгласие, инструкции, съвет, препоръка, благодарност, молба, покана, поздравление, пожелания за празници.</i></p>
--	--	---

	<p>ПИСАНЕ Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да попълва основните си лични данни във формуляр или въпросник; - да се представя с несложни кратки изречения; - да пише поздравителна картичка с кратък текст и кратко лично писмо, като при необходимост ползва справочна литература; - да съставя несложен писмен текст по изучаваните тематични области с ограничен обем думи, като ползва опори. <p>В IX клас всеки създаден от учениците писмен текст трябва да бъде с обем 60 - 80 думи. В X клас всеки създаден от учениците писмен текст трябва да бъде с обем 70 - 90 думи.</p>	
--	---	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ВСЯКА УЧЕБНА ГОДИНА

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет шведски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет шведски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически Дейности	45%
За контрол и оценка	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Програмата дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

Обучението по шведски език дава възможност ученикът:

- да развие езикови, социокултурни и ключови компетентности;
- да прилага на практика изучавания език: да чете, да разбира устна реч, да общува, да се изразява в писмена и устна форма;
- да изгради положително отношение към изучаването на шведски език и култура.

ПОДХОДИ И МЕТОДИ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО ПО ШВЕДСКИ ЕЗИК

В процеса на обучение се поставя акцент върху:

- лично-ориентирано обучение, което позволява индивидуализиран и диференциран подход;
- дейностно-ориентиран подход с акцент върху практическото приложение на езика;
- формиране на базова култура на личността: нравствена, правна, естетическа, физическа, култура на труда, на общуването и за развиване на творчески умения и независимо мислене на учениците;
- принципа на преподаване от лесно към трудно, от изучено към ново, като работата се базира на личния опит и изучаваното по другите учебни предмети и новият материал се съпоставя с изучения;
- интегрираното изграждане на четирите езикови умения с превес на устната реч;
- използването на шведски език като език на общуването в клас (българският език се използва при необходимост);
- изграждането на нагласа за межкултурно общуване, развиване на толерантност и интерес към други култури и модели на поведение, както и на чувство за национална идентичност при поднасяне на социокултурната информация за Швеция и останалите страни от Скандинавския север.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	Интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени съобщения, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника, работа със справочници (вкл. дигитални).
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	Обогатяване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, преговор на основни понятия от морфологията и синтаксиса с цел по-лесно усвояване структурите на целевия език, връзка с учебен предмет български език и литература.
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	Дейности за запознаване с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с изучавания материал по учебните предмети математика и природни науки.
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	Използване на системи за електронно обучение в часовете по шведски език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, умения за ефективно учене в условия на ОРЕС, връзка с учебен предмет информационни технологии.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>Натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - запознаване със стратегии за по-ефективно учене и трайно запомняне; <ul style="list-style-type: none"> - ролеви игри и симулации; - самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; - представяне на съчинения, стихотворения, песни и пиеси; - работа по проекти, презентации по теми според интересите на обучаваните; дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици и т.н.); - извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино или свързани с културния контекст на скандинавските страни, изложби, уроци, изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с

	<p>носителите на езика и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио- и мултимедийни материали; печатни материали (разкази, комикси, откъси от книги, проспекти, брошури и др.); - електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси в допълнение към основната учебна система, дигитални справочници, вкл. речници), връзка с всички учебни предмети.
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	<p>Участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение, изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание, постигане на консенсус и демократично мислене;</p> <p>осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване културите на другите народи, връзка с всички учебни предмети.</p>
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	<p>Работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове и предварително зададени изисквания, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи, осъществяване на връзка с всички учебни предмети.</p>
КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	<p>Дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на страната на изучавания език, и за развиване на креативност, връзка с учебните предмети български език и литература, история и цивилизация, музика и изобразително изкуство.</p>
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	<p>Дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство, дейности на открито, следвайки скандинавския и в частност шведския модел на поведение, екскурзии и излети сред природата, връзка с учебния предмет физическо възпитание и спорт.</p>